

CECILIE
FINGER

FEHĒR TĒRKĒP

Fordította Petrikovics Edit

CECILIE
LINGER

A
FEHÉR TĒRKĒP

TYPOTEX

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez.
Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető
felelőssé az abban foglaltak bárminemű felhasználásáért.

NORLA

Norwegian
Literature Abroad

This translation has been published with the financial support of NORLA.

Cecilie Enger: *Det hvite kartet*

Copyright © Gyldendal Norsk Forlag AS 2021 [All rights reserved.]

Hungarian translation © Petrikovics Edit, 2022

Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2022

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

ISSN 2064-2989

ISBN 978 963 493 187 4

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!

Újabb kiadványainkról és akcióinkról a www.typotex.hu

és a facebook.com/typotexkiado oldalakon értesülhet.

Typotex Kiadó

Alapította Votisky Zsuzsa, 1989

A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Németh Kinga

Felelős szerkesztő: Laik Eszter

Tördelés: Fodor Gábor

Borítóterv: Nagy László

Készült a Multiszolg Bt. nyomdájában

Felelős vezető: Kajtor Bálint

Első rész

1

1873 egy nyár végi estéjén Bertha Torgersen az új hídon szaladt, amely a tengerszoros túloldalán fekvő szigetet kötötte össze a szárazfölddel.

Bertha élete eddig nem sokban különbözött a többi haugesundi gyermek életétől. Az édesanyja meghalt a húga születésekor, aki ekkor szintén életét vesztette. Az apja ezután feleségül vett egy nála tizenhét évvel fiatalabb nőt, a lakás pedig tele volt gyerekekkel, idősebb rokonokkal és bérlőkkel. Száradó ruhákkal, ételek és emberek áporodott szagával, köhögéssel és nevetéssel. Istenhittel és a jobb anyagiakról szőtt álmokkal.

Bertha ekkor aligha sejtette, hogy ez a loholás, amint kötelességeit és az embereket a lakásban hagyva a Bakarøynára rohan, gyermekkora legszabadabb pillanatait jelenti. Semmi sem volt ezekhez a kiruccanásokhoz fogható, amikor kifulladásra, egymagában állt a lapos sziklán odakint, a sziget túlsó oldalán, és a kisebb-nagyobb hajókat számlálva bámulta a hullámokat és a tengert.

És később, miután elfújták a gyertyát, és a kis féltestvére elaludt a közös ágyukban, egyenként felidézte a hajókat, amelyeket látott. Csak úgy kalimpált a szíve, miközben elképzelte, merre tarthat a vitorlás, vagy kiélvezte egy daliás termetű tengerész látványát, amint egzotikus és nyüzsgő kikötőkben sétálva egy szép ékszert keresett imádott lányának, aki maga Bertha volt. Vagy éppenséggel egy háromárbócos bark fedélzetére álmodta magát, ahol a kapitány

lányaként jobban ismerte a szélirányt és a tenger rezzenéseit, mint maguk a matrózok.

Természetesen senkinek sem beszélt ezekről az álmokról, hisz' nem tudott többet a tenger áramlatairól vagy a szél irányáról, mint a többi haugesundi gyerek, ahogy az apja sem a kormányt fogta valamely hajó fedélzetén, helyette álló nap vért, belet és húst markolt. Fiatal kölyökként indult útnak észak felé Egersundból, hogy a bátyja üzletében helyezkedjen el. Miután hosszú éveken keresztül boltosként dolgozott, Josef Torgersen mára mészárosként alapított saját üzletet.

Bertha tehát ebben a pillanatban a hídon szaladt, cipőjének talpa a pallón csattogott.

A sziget, ahová tartott, a térképen a Hasseløy nevet viselte, ám az emberek csak Bakarøynaként emlegették, egy pék miatt, aki egykor ott élt.

A hajógyárhoz, a Haugevervenhez érve lelassított az óriási vitorlás hajó köré emelt állványzat előtt. Az építmény hatalmas, védelmező csontvázra hasonlított. A földön ácsorgó munkások apró pálcikaembernek tűntek a félkész kolosszus mellett.

Bűntudatot kellett volna éreznie, amiért tizedik évében járó nagylány létére magára hagyta a kistestvéreivel és a háztartással mostohaanyját, de annak ellenére sem gyötörte a lelkiismerete, hogy hallotta, amint Serine arról panaszkodik az apjának, mennyire fáradt. Nem szokott csak úgy kirobogni ide anélkül, hogy ne vitt volna előbb vizet, ne segített volna a kishúga körül, vagy ne írta volna meg a leckéjét, ám ezen a délutánon Bertha figyelmetlen volt, megbotlott valamiben, és leverte a zöld-piros üvegvázat, amelyet az apja és Serine nászajándékba kapott. Bár összeszedte a szilánkokat, és bocsánatot kért, Serine szörnyen dühös lett, és azt kiabálta a mostohaanyjának, hogy tűnjön el a szeme elől.

Így aztán Bertha életében először anélkül rohant el a megfigyelőhelyként használt sziklához, hogy bárki tudott volna a hollétéről.

A sziklaszirthez érve mégis megtorpant, ugyanis valami különös dolog történt.

Valaki az ő helyén álldogált.

Márpedig ott semmi keresnivalója nem volt senkinek.

Egy fiú volt, talán néhány évvel idősebb nála. Magabiztos tartással, mozdulatlanul állt a kövön, háttal Berthának. A tengerben tükröződő, kora esti, aransárga égboltot bámulta. Bertha érezte, ahogy elfutja a méreg, ugyanakkor el is szégyellte magát, hiszen tudta, hogy sem a kilátás, sem a kő nem az ő tulajdona. De még sosem történt ilyesmi, meg sem fordult a fejében, hogy bárki más is felkeresheti a nagyvilágban ugyanazt a pontot, amelyre a sajátjaként gondolt.

Miközben továbbra is tíz-tizenkét méterre állt a fiútól, észrevette, hogy az fehér sildes vászonsapkát visel, amely távolról postásapkára emlékeztetett, valamint kék inget és egy elnyűtt pulóvert. Lehet, hogy egy eltévedt postás? A sötét nadrág meglehetősen nagy volt rá, hőzentróger tartotta a helyén. Valószínűleg mégsem postás volt, mert mezítláb állt a kövön, és Bertha egy pár jócskán kitaposott cipőt pillantott meg mellette a földön.

Tanácsalanul toporgott. Mi van, ha a fiú megfordul, és észreveszi, hogy ott áll, mintha együgyű lenne, vagy kémkedne? Köhintett egyet, és apró lépésekkel a fiú háta felé indult. Ekkor az tett egy lépést jobbra, mintha hellyel akarná kínálni a sziklán. A kislány fellépett mellé.

A fiú nem szólt semmit, így Bertha is csendben bámult a nyugat felé hosszan elnyúló szigetek irányába, pillantása a hajókat kereste. De nem látott sem kétárbócos szkúnereket, sem három- vagy többárbócos teljes vitorlázatú hajókat, amelyek a legszebbek voltak mind közül, csak két kisebb egyárbócos vitorlást és

három különböző méretű halászhajót. Néhányan befelé tartottak a Smedasundetbe, mások kifelé indultak a nagyvilágba, Bertha figyelme azonban mindvégig a mellette álló fiúra irányult.

Az egyszer csak így szólt:

– Tengerre fogok szállni.

Bertha a fiúra nézett, ám az még mindig a vizet bámulta. A sapka ellenzője beárnyékolta a szemét, az orra azonban éles volt, a szája pedig komoly.

Mi van, ha arra vár, hogy mondjon valamit? A fiú ebben a pillanatban megmozdult – talán elvesztette a türelmét?

Így aztán Bertha ezt mondta:

– Én is.

A fiú nem reagált, Bertha pedig azon töprengett, vajon elvetette-e a súlykot azzal, hogy egy ifjú férfiemberhez hasonlóan ő maga is a tengeren képzelet el az életét.

Ennek ellenére megismételte:

– Én is tengerre fogok szállni.

A szeme sarkából látta, hogy a fiú bólint, és gyorsan hozzátette:

– De nem halász leszek. Valami más. Talán egy másik városban. Te halász leszel? Vagy... már az is vagy? Mert Torger, a bátyám az lesz. Saját hajót akar.

A fiú hallgatása összekuszálta a gondolatait, ugyanakkor kíváncsivá és izgatottá tette, még ha valójában csendben kellett volna is maradnia.

– Nem – felelte a fiú egy idő után. – Nem halász leszek. De ki fogok hajózni.

– Amerikába?

– Még az is lehet.

– Az apád Amerikában van?

– Nem.

– Halász?

– Sokat kérdezősködsz.

De azért csak válaszolt:

– Halász volt.

– Már nem az?

– Nem. Meghalt.

– Ó, értem. Az anyám is.

– Meghalt?

– Igen.

– Ó, értem.

Bertha újra felpillantott rá. A fiú továbbra is komoly pillantással fürkészte a tengert és az eget.

Úgy tizenöt-hús méterre tőlük egy sirály vergődött a vízben. Mintha egészen váratlanul bukkant volna fel a víz alól, és láthatóan beleakadt valamibe. Egy hálóba vagy egy varsába.

– Nem tud kiszabadulni! – mutatott Bertha a fehér madárra, amelynek csapkodása és kétségbeesése néhány másodperc alatt betöltötte a tengert. Hangos és panaszos rikoltást hallatott, akár egy ember.

Bertha úgy érezte, mintha a madár rémülete benne növekedett volna. Mintha őt magát húzta volna lefelé valami ismeretlen erő.

A felnőttek valamennyi intelme, mely szerint soha ne menjenek be a vízbe, a sirály iránt érzett szánalomba fulladt, mert ha már a fejébe vette, hogy megmenti a madarat, akkor muszáj odaküzdenie magát hozzá, még ha csupán néhány karcsapásnyit tud is úszni. Leugrott a szikláról, a vízpart felé rohant, és kioldotta egyik barna bőrcipője fűzőjét. A fiú közvetlenül a nyomában volt, lerúgta magáról a nadrágot, letépte az inget, a pulóvert és a sapkát, majd szürke, kopott alsóneműjében a vízbe gázolt.

De mi van, ha a madár azért rikoltozik a tengerben, hogy magához csalja a fiút, és lerántsa a sötétségbe? Hogy ugyanaz a halál ragadja magához, amely a tengerészeket nyeli el.

Mihez kezd, ha a fiú eltűnik a felszín alatt? Akkor aztán utána kell úsznia. Feszülten nézte, ahogy öt-hat gyors karcsapást tesz befelé a tengerbe.

Igen, képes rá, megmentheti őt és a madarat is a fulladástól, ha egyetlen másodpercre sem engedi el őket a pillantásával.

Ám a fiú ekkor visszafordult, és Bertha látta, hogy tágra nyílik a szeme. Továbbra is meredten bámulta, miközben kifulladásra partra kászálódott.

– Túl hideg a víz. – A fiú olyan gyorsan kapkodta a levegőt, hogy a szavak szaggatottan hagyták el az ajkát.

De hová lett a sirály? Bertha sehol sem látta.

– Eltűnt! – A hangja elcsuklott.

Vajon a fiú is úgy vélte, hogy van valami különleges ebben a sirályban, ezért próbálta megmenteni? Hiszen aki a part mentén élt, jól tudta, hogy nap mint nap emberek és állatok vesznek oda a tengerben.

Nem merte megkérdezni.

– Biztosan elragadta valami nagyobb állat – mondta a fiú, és megkérte Berthát, hogy forduljon el.

A lány engedelmeskedett, a fiú pedig kibújt vizes ruhadarabjából, és felvette a szárazakat.

– Mehetünk együtt, ha szeretnéd – javasolta.

Bertha bólintott.

– Igen.

Keresztülvágtak a sziklaszirten, ahol a bozotos örök harcot vívott a széllal. Errefelé minden növény lassan és a talajon kúszva nőtt, egyik sem ért a lábszárak közepe fölé. Hatalmas heringhordóráktárak, tanyaépületek, csónakházak, disznóólak és szorosán összezsúfolódott lakóházak mellett haladtak el.

Egyikük sem szólt semmit, amíg meg nem álltak az egyik kis háznál a híd mellett. A kéményből felszálló sűrű szürke füst

a szomszédos ház felé sodródott, amely inkább csak egy fészerre emlékeztető, egyszerű deszkatákolmány volt. Előtte egy természetes asszonyosság teregetett néhány holmit egy ruhaszárító kötélre, miközben buzgón átkozta a szomszéd kéményéből gomolygó füstöt.

A fiú nem fordult meg, mialatt végigegyensúlyozott az út és a bejárati ajtó közötti sártenger fölé fektetett deszkákon. De valamiféle üdvözlésre emelte a kezét.